

Jani Kiiskilä
HUPPU
seiskalla

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

*Tämän kirjan syntyä ovat tukeneet:
Jenny ja Antti Wihurin rahasto
Otavan Kirjasäätiö*

Kannen kuva: Jussi Anttonen

Kansi: Päivi Puustinen

© Jani Kiiskilä ja Kustannusosakeyhtiö Otava 2023

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-54424-1

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2026

Odotuksia

Laitan legoukkelin ja -akkelin vastakkain nojamaan toisiinsa ja tanssitan niitä samalla, kun hyräilen hidasta biisiä.

Muut legot ovat levällään lattialla. Läpinäkyvä laatikko on kyljellään, ja palikat ovat valuneet maton päälle. Mä en ota niistä kovin montaa, vain mopon ja nämä kaksi legoukkoa. Nää on mun suosikkiahmot.

Me ollaan tultu normaalia aikaisemmin mökiltä kotiin, koska mun veljellä Jarskalla on jo alkaneet syyskauden kiekkotreeneit. Vajaan kuukauden päästä alkaa yläkoulu. Mä menen seiska beelle. Sinne tulee mun vanhalta luokalta joitakin kavereita, mutta tosi paljon uusia tyyppejä. Mun parhaat kaverit Mila ja Naku menevät rinnakkaisluokalle seiska aalle. Mä toivon, että kaikki uudet luokkakaverit sanoo mua heti Hupuksi.

Mun toisessa kädessä on lippalakkipäinen legoukko, joka istuu pienen mopon selässä. Ukkelilla on siniset housut ja harmaa huppari. Toisessa kädessä on vaalea-tukkainen akkeli, jonka päähän on piirretty punaiset huulet. Piirrän sille tussilla keltaiset bikinit. Nää tyypit on mua vuoden kaksi vanhempia.

Sitten kun nää tanssii, niin tää ukkeli sanoisi tälle akkelille:

– Vähänks sä oot söpö.

Ja akkeli vastaisi:

– Enkä oo. Ite oot. Sä et oot sellainen lätkäjätkä, vaan uimari.

Sitten nää suutelis.

Huoneen ovi aukeaa. Isä ei koputa koskaan. Heitän molemmat legohahmot laatikkoon niin kovaa kun pysytyn ja mulkaisen isääni, joka pyörittelee suussaan pyöreää hedelmätikkaria.

– Timo. Sä leikit legoilla. Kiva, isä sanoo.

– Huppu.

– Älä jaksa jankuttaa tota. *Timo*. Legendaarinen kiekkonimi. Peruspakki.

– Toi on just se syy.

– Oot mitä oot. Se on ookoo. Mutta mulle sä oot Timo.

– Ihan sama.

Ei se ole mulle ihan sama, mutta isän kanssa on turha puhua. Niin kuin kaikesta muustakin. Mä voin olla Timo sitten kun mä voin olla ihan tavallinen Timo.

– Mitä sä leikit? isä kysyy.

– En mitään, mä sanon ja kohautan harteita. – Kaatu vahingossa, kun avasin ton kaapin. Pitäs myydä nää.

– Kuka noista mitään maksaa. Noi sarjat tosta hyllyltä tietenkin vois antaa jollekin.

Mun huoneessa on kaksi hyllyä, joille mä oon kerännyt valmiiksi rakennettuja legosarjoja. Hyllyillä on

oranssi merentutkimusalus sukelluskelloineen, avaruus-
asema, muutama Technic-sarjan auto. Suurin ja rakkain
legoista on iso tivoli. Siihen mä olen itse suunnitellut ja
rakentanut lisäosia. Tivolin valmiista sarjoista puuttuu
vain motorisoitu kummitusjuna.

Isä istuu työtuolille pöydän eteen ja katsoo odotta-
vana ulos. Tuolin jousi nitkuu isän röllötellessä sillä.
Tikkari pyörii sen poskesta toiseen niin, että suusta
kuuluu ällöttävä maiskutus.

– Mä uin tänään aika paljon, sanon isälle. – Ainakin
kilometrin.

Isä on hiljaa, aivan kuin se ei olisi kuullut, mitä mä
sanoin. Se tuskin muistaa, että mä käyn vielä uimassa.
Mä lopetin kilparyhmässä jo pari vuotta sitten. Mitään
ei lasketa isän mukaan harrastukseksi, jos ei kilpaile.

Isä vetää tikkarin suusta ja sanoo lähes liikuttuneena:

– Jahans, kuningas on palannut. Jari-Teemulla oli
ekat jäätreenit. Tästä se taas alkaa. Uusi kausi. Veljesi
on ykkösketjussa. Vastuuta tulee! Ei näytä olevan mis-
siä tänään kyydissä. No, onhan noita tarakkaharakoita
ollut.

– Älä nojaa niihin kynäpurkkeihin! tiuskaisen sille.

Autotallin edustalla Jarska sammuttaa mopon moot-
torin. Apina on tullut pihaan apinan selässä. Jarska ja
isä ovat virittäneet yhdessä Honda Monkeyn. Siinä on
15-piikkinen eturatas ja takana 37, isompi kaasutin ja
joku imukaula, ja pakoputken kuristuksia on porailtu
ja jotain muuta. Noita termejä ne aina toistelee, kun

ne rassaa yhdessä mopoa. Isä on ajanut samanlaisella omassa nuoruudessaan.

– Paikallislehdessä oli ennakko ensi kaudesta. Jari-Teemu oli noteerattu aika isosti, isä kehuskelee.

– Voitko sä mennä?

– Minne?

– Pois. Mä haluun olla yksin, mä sanon painokkaasti.

– Mikäs teinipeini se sieltä nostaa päätään? Käskytää oikein.

– Se oli pyyntö.

– Just. Meen katsomaan, ettei äitis vaan keitä pastaa ylikypsäksi. Ei oo Jari-Teemulle hyvä tässä vaiheessa kautta, jos ei ruoka maita.

Isä potkaisee reppuani, jonka päällä on uimakamat.

– Ja nää uimakalsarit kuivumaan! isä huutaa lähtiesään ja jatkaa tikkarin maiskuttamista.

– Ne ovat uimahousut. En ui kalsareilla, mä totean, vaikka ei isä mua enää kuulekaan.

Ovi jää sen perästä auki. Nostan legolaatikon pysyyn ja mätän lattialle kaatamani palikat takaisin lootaan. Ukkelin ja akkelin heitän työpöydälle.

Pöytä on iso. Sen takaosassa on peltisiä kynäpurkeja. Niissä on eri vahvuisia mustia tusseja, pehmeitä lyijykyniä sekä muutama äidin synttärilahjaksi ostama taidekynä. Kun mä keväällä täytin 13, äiti hankki mulle kaikenlaista uutta kuvataidematskua. Pöytälaatikossa on jopa paksuja taidekaupasta ostettuja papereita. Pöydän kulmalla on tietokone, jonka olen saanut lahjaksi

mun mummolta. Silloin kun mä pelaan, mä pelaan graafisia pelejä, niitä mitkä vie vedenalaisiin maailmihin.

Käyn paiskaamassa huoneeni oven mahdollisimman kovaa kiinni ja toivon, että se pysyisi kiinni loppuillan.

Ovi aukeaa kuitenkin uudestaan saman tien. Äiti tuo pyykkiä. Vaatteet on silitetty ja viikattu siististi nippuun. Äidin kotivaatteistakaan ei varmasti löydy rypyn ryppeä.

– Voitko olla paiskomatta ovea? äiti kysyy ja katsoo mua tuimasti.

– Joo, mä sanon ja otan vastaan sen ojentaman nipun.

– Sitten kun sulla alkaa se kotitalous, niin sä opit pesseen itse omat pyykit.

– Siellä laitetaan ruokaa.

– Kyllä Jari-Teemu pyykkäsi. Viikkasivat ja silittivätkin.

– Kotileikkejä, mä tuhahdan. – Ja miks Jarska ei sitten ite pese likasia vaatteitaan?

– Sillä on niin paljon niitä harjoituksia, ei se ehdi, ja on sillä sitä pestävääkin niin paljon.

Äidin mentyä paiskaan oven uudelleen kiinni ja laddon ison kasan boksereita, teepaidat ja pari hupparia vaatekaappiin. Rohahdan sängylle, vedän hupun pääni yli ja selaan Aku Ankkaa. Äiti on katkaissut mun puhelimesta netin.

Ovi aukeaa, taas. Äiti raahaa ison sinisen kassin kynnyksen yli ja laskee sen vaivalloisesti sängyni viereen.

– Mitä nyt? tiuskaisen.

– Ihan ekaks se, että älä paisko ovea, äiti vastaa. – Ja toiseksi tässä on nämä kirjaston kirjat.

– En mä niitä halua.

– Et oo lukenut koko kesänä mitään. Lainasin kaikenlaista.

Äiti laskee mun sängylle ainakin viisikymmentä kirjaa. Tai ei niitä ehkä ole edes kymmentä, mutta yksi on ainakin tosi paksu, vähintään sentin.

– Noiko mun pitäs lukea?

– Aloitat ensin yhdestä.

– Ihan turhaa.

Äiti huokaisee turhautuneena.

– Mä meen katsoon, että Jarska saa syötyä. Oli ne ekat treenit.

– Se menee ysille! Osaa se syödä. Tai no, en oo varma.

– Otat nyt yhden kirjan.

– E.

Ulkoa kuuluu auton tööttäys. Nousen sängyltä kirjavuoren takaa ja nojaan työpöytään, jotta näen ulos. Iso muuttoauto lipuu hiljaa meidän talon ohi kohti valtatietä. Perässä ajaa vastapäisestä talosta pois muuttava perhe. Auton takaikkunat ovat auki, ja kummastakin niistä heiluttaa taaperon käsi. Tätä hetkeä mä olen odottanut.

Taaperoiden asuntoon muuttaa kuulemma kolmi-henkinen perhe. Äiti sanoi, että niiden lapsi on teini-ikäinen. Se voi siis ehkä tulla samalle luokalle mun kanssa. Mulla on vahvasti sellainen tunne, että se on ehkä joku tosi upee tyyppi. Mä en oo ehtinyt kertoa mun arvailuista vielä Milalle, vaikka se on mun paras kaveri. Enkä Nakulle, joka on lähes yhtä hyvä kaveri kuin Mila. Vaikka me ollaan usein kolmistaan, Mila on aina ollut läheisempi. Sille mä kerron kaiken. Tai melkein kaiken. Naapurin muuttavasta tyypistä mä taidan pitää ajatuk-seni salassa. Ehkä mä alan kulkea sen kanssa kahdes-taan kouluun. Tai sit mä alan oleen sen kanssa oikeesti. Ihastun siihen. Ja se muhun.

Otan legoukot uudelleen käsiini. Painan ukon istu-maan pyyhekumin päälle, se saa olla mopo. Ja akkelin laitan vilkuttamaan penaa lin päältä, se saa olla muutto-laatikko. Mä oon tää ukkeli. Ja mä toivon, että se uusi naapuri on tää akkeli.

Mä istun Jarskan mopen päällä. Heitän hupun nis-kaani ja nykäisen lippiksen päähän. Vislaan naapu-rille. Sillä on vaaleat hiukset ja keltaiset bikinit. Ja sit me tanssitaan hitaita.

Vesileikkejä

Mulla ei ole uimahousuja mukana. Pengon repun uudelleen ja uudelleen. Marketin muovipussissa on vain pyyhe. Repussa on sipsipötkylä, kokistölkki ja irtokarkkeja, joista osa on levinnyt repun pohjalle unohtuneen legopalikan viereen. Sivutaskussa löytyy välipalakeksin paperi ja puhelimen laturi. Mutta missään ei ole uimahousuja.

Me ollaan Milan ja Nakun kanssa venesatamaa vastapäisellä rannalla. Korkea kalliokieleke on yksi meidän lempipaikoista kesällä. Nakun isä on sukeltanut kallion kohdalta järven pohjaan ja arvioinut, että jyrkänne jatkuu veden alle toistakymmentä metriä. Tämä on järven syvin kohta. Sataman uimarannalta kuuluu lasten kirkkaita ääniä ja hyppytornista vanhempien lasten kirosojen värittämiä huutoja. On hellepäivä, ehkä vika ennen kuin koulut alkavat.

Naku puhalttaa jo uikkareissa uimapatjaan ilmaa. Se on tullut tänne meitä ennen suoraa parturista. Sen afro on leikattu tosi lyhyeksi. Mila on kietoutunut ison rantapyyhkeen sisälle ja vaihtaa sen sisässä uimapukua päälensä. Ne on kohta järvessä.

- Mulla jäi uikkarit kotiin, mä sanon niille.
- Ui kalsareilla, Naku kehottaa niin kuin boksereilla
uinti olisi maailman tavallisin asia.

- Mitä sä sanoit? Mila kysyy.
- Hupulla ei oo uikkareita.
- Hae ne kotoa, Mila sanoo mulle.
- En varmasti palaa sinne. Se ei todellakaan ole
vaihtoehto.

- Mitäs siellä tänään? Naku kysyy.
- Sitä samaa paskaa, Jarskaa ja pastaa.
Mila heittää pyyhkeen viltille samaan kasaan, missä
on meidät muutkin tavarat, ja ottaa kalliolla tyylitellyn
poseerausasennon.

- Ettekö huomaa mitään? se kysyy.
Me katsotaan eka Nakun kanssa toisiamme, sitten
Milaa. En mä ainakaan huomaa mitään.

- Ootko säkin käynyt parturissa? Naku kysyy.
- Saamarin lahoppää, Mila tiuskaisee. - Ja tuollaset
kaverit mun pitäs ottaa mukaan yläkouluun. Mulla on
uusi uimapuku! Aivan erivärinen kuin edellinen. Vanha
on musta, tämä on valkoinen.

- Ai joo, tosi hieno, sanon. - Ja hienoa, että sulla on
uikkarit. Ihan minkäväriset tahansa. Mulla kun ei kat-
sos ole niitä uikkareita ollenkaan.

- Mulla on vanhakin uikkari mukana. Lainaa sitä, se
on siinä kassissa, Mila huikkaa kallion päältä.

Se juoksee kohti kallion reunaa ja ponnistaa kor-
kealle. Sen kädet huitoo ilmaa, ja tuuli tarttuu sen pak-

suihin avonaisiin hiuksiin. Pudotus jyrkänteen reunalta on pitkä ennen kuin kuuluu molskahdus.

– Sulla on Huppu kaksi vaihtoehtoa. Kalsarit tai Milan uikkari, Naku sanoo.

– Jos mä oottelen tässä teitä.

– Ja kattelet, kun me uidaan? Itku sulle tulee.

Naku ottaa uimapatjan syliinsä, menee kallionkielekkeelle ja heittää patjan alas. Se ottaa pari askelta taakse päin, tekee nopean spurtin ja hyppää. Liito on täydellinen. Jalat tiukasti toisiaan vasten, kädet levälään kuin siivet ja leuka ylväästi ylhäällä, kunnes Naku vetää itsensä suppuun ja pläsähtää sykkyrässä veteen.

– Sä oot lentokala! Mila huutaa, kun Naku nousee pintaan.

Mä katson Milan punottua rantakassia. Se on auki. Kirkkaiden vaatteiden joukosta erottuu musta möykky. Sen täytyy olla Milan vanha uimapuku. Venytän shortsien kaulusta ja kurkkaan väljiä boksereitani. Niissä on piirrettyjä nalleja. Nää on yhdet mun lempialushousuista. Virttyneet, eivätkä purista mistään. Kuminauha on niin löysä, että kalsarit on helppo vaihtaa pyyhkeen alla uikkareihin. Ne on myös niin löysät, että ne tippuvat, jos mä hyppään ne jalassa veteen.

– Tuu jo, Huppu. Tää yks koittaa hukuttaa mut! Mila kailottaa kallion alta.

Katson uudelleen Milan kassia. Mä olen tuntenut Milan kaksivuotiaasta asti. Mä olen varmasti aikaisemminkin lainannut sen vaatteita, kun omat on kastuneet

kuraleikeissä. Me ollaan uitu ties missä vetimissä Nakun kotona, niillä on oma uima-allas. Mitä väliä? Nää on kavereita.

Nappaan uimapuvun kassista ja suoristan mytyn silmieni eteen. Kangas on samanlaista kuin mun omissa speedoissa. Mä olen harrastanut uintia monta vuotta ja mulla on ollut jalassa monia erilaisia uikkareita, mutta ei kyllä koskaan kokouimapukua. Roikotan pukua olkaimista ja mittailen katseellani, mahtuisiko se päälle.

- Huppuuuu! Tää on lämmintä. Vesi ei oo ollut näin lämmintä koko kesänä, Mila huutaa jälleen.

- Tuu boksureilla! Naku huutaa.

- Ei ne pysy jalassa!

- Tuu ilman!

- Sä oot sivistymätön moukka, Mila toruu Nakua.

- Ei täällä ui nakuna muut kuin sä, Aku Nakkila. Ota ne mun uikkarit!

Iloinen nauru raikaa järvestä, kun Mila ja Naku taistelevat, kumpi pääsee uimapatjan päälle. Jos mä olisin vedessä, niin mä sukeltaisin patjan alle ja kaataisin sen. Kiepsahtaisin patjan toiselle puolen ja nousisin voittajan sen päälle. Se olis kivaa. Se olis superkivaa. Tää on ehkä vika hellepäivä.

Mä kietaisen pyyhkeen lantiolle. Pudotan bokserit nilkkoihin ja nykäisen Milan uikkarit vyötärölleni. Hiukan kiristää. Avaan pyyhkeen ja vilkaisen ympärilleni, vaikka hyvin tiedän, että kalliolla ei ole ketään. Nostan olkaimet ylös ja kiemurtelen hetken uimapuvun

sisällä. Saumoista kuuluu natinaa. Tää on liian pieni. Lasken olkaimet alas ja rullaan yläosan vyötärön kohdalta uimapuvun sisään. Viritelmä näyttää paksulta vyöltä tai ylimääräiseltä mahamakkaralta. Saa nyt kelvata.

– Mä tuun nyt. Alta pois! mä huudan.

Hyppelen kielekkeen reunalle. Uimapuku tuntuu hiukan omituiselta, mutta pysyy päällä. Kurkkaan alas veteen, jossa Mila ja Naku makaavat poikittain olevan uimapatjan päällä.

– Sillä on sun uikkarit, Naku hihkuu.

– Huppu, sä oot mun sankari! Mila huutaa ja taputtaa käsiään patjan päällä kuin hylje.

Naku yhtyy taputtamiseen.

– Ja mun!

– Hyppää! Hyppää! ne kaksi hylkeenpoikasta kannustaa mua.

Levitän kädet levälleen ja ponnistan. Yläilmoissa vien kädet pääni yläpuolelle ja ojennan polvet suoriksi. Putoan veteen jalat edellä kuin tikku.

Nousen pinnalle ja kauhon patjalle. Punnerran itseni patjan kulmalle ja kokeilen toisella kädellä, pysyikö uikkariviritys päälläni. Pysyi.

– Onneks sun vanhat uikkarit ei ollut bikinit, sanon Milalle.

– Meinaatko, että oisit laittanut myösrintsikat? Naku kysyy. – Eiks pelkät housut ois riittänyt?

– Ai niin. Eihän niitä tissilivejä ois tarttenut pukea.

- Mä en kestä teitä. Ei niitä sanota rintsikoiks eikä tissiliiveiksi, Mila sanoo naureskellen. - Ne on bikinin yläosa.

- Ihan sama, me sanotaan Nakun kanssa yhteen ääneen ja kaadetaan uimapatja Milan alta.

Milan pää pulpahtaa nopeasti pintaan, ja se roiskaisee vettä meidän päälle.

- Kiivetään hyppäämään, se huikkaa ennen kuin sukeltaa kohti rantaa.

Kalliolla Mila kaivaa puhelimensa viltiltä ja tuijottelee sitä hetken. Mä kahmaisen repun pohjalta kourallisen irtokarkkeja ja pudotan niistä osan Nakun ojentamaan käteen. Mila pyörittää päätään ja nyrpistää nenäänsä.

- Noissa on aivan liikaa esansseja ja muita myrkkyyä.

- Ja maistuvat aivan ihanilta, sanon ja maiskutan kuuluvasti kumisenoloisia nallekarkkeja suussani.

- Sit suu tyhjäksi ennen kuin hyppäätte, Mila sanoo.

- Joo joo, me vastataan Nakun kanssa yhtä aikaa.

Pienestä asti Mila on huolehtinut musta ja Nakusta, vaikka meillä on omatkin hössöttävät vanhemmat. Mutta on se ihan hauskaa, muuten nolattaisiin itsemme koko ajan.

Mila ojentaa käsiään meille, ja me tartutaan Nakun kanssa niihin. Me juostaan rinnan kallion reunalle ja hyppätään alas. Meidän huudot kantaa kauas ja loppuu vasta, kun me loiskahdetaan veteen yhtenä nippuna.